

RIIGITEE TUNNUSTELE VASTAVUSE HINDAMISE ARUANNE

**Pärnu linna haldusterritooriumil Paikuse alevis asuv riigi kõrvalmaantee
19288 Paikuse tee**

Koostaja:

Transpordiameti teevara osakond

Tallinn 2023

1. Sissejuhatus

Pärnu Linnavalitsus esitas oma kirjaga 06.06.2023 nr 6-1/5214 taotluse Pärnu maakonnas, Pärnu linna haldusterritooriumil Paikuse alevis asuva riigi kõrvalmaantee 19288 Paikuse tee üleandmiseks kohalikuks teeks koos teed teenindava transpordimaa üksusega 56801:001:0644. Vastavalt riigivaraseadusele tuleb taotluse menetlemisel välja selgitada, kas taotletav vara ei ole riigivara valitsejale vajalik ja kas vara on vajalik kohaliku omavalitsuse üksusele tema seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks.

Taotluses põhjendatakse, et kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lõike 1 järgi on omavalitsusüksuse ülesandeks muuhulgas korraldada antud vallas või linnas teede ehitamist ja korrashoidu. Pidades silmas kohaliku kogukonna huve ja vajadusi on Pärnu linn huvitatud nimetatud kinnistu koos sellel olevate rajatistega omandamisest.

Käesolevas aruandes hinnatakse taotluses käsitletud tee vastavust riigitee tunnustele, et teha järeldusotsus vara riigile vajalikkuse kohta ja riigitee säilitamiseks või kustutamiseks riigiteede nimekirjast.

2. Hindamise aluseks olevad riigitee tunnused

Vastavalt ehitusseadustiku paragrahvile 92 ja Transpordiameti riigitee määramise juhendile analüüsitakse vastavust neljale riigitee tunnusele nende koosmõjus:

2.1 Teed võib kasutada igapäevases õigusaktides sätestatud piiranguid järgides

Riigiteeks määratud tee peab olema avalikult kasutatav, kuna nii on sätestatud ehitusseadustikus. Avalikult kasutatavat teed võib kasutada igapäevases õigusaktides sätestatud piiranguid jälgides. Kui tee asukoht ja liikluskeskkond ei võimalda teekasutajale vaba juurdepääsu ja ohutut liiklemist või kui piirangud teeliiklusele ei ole kehtestatud riigi haldusorgani poolt, ei ole tee avalikult kasutatav riigitee. Tee määramisel riigiteeks prevaleerib riigi avalik huvi kohaliku avaliku huvi või erahuvi üle.

Kui tee avalik kasutamine ei ole tagatud, siis teistele tunnustele vastavust ei hinnata ja teed ei saa määrata riigiteeks.

2.2 Teel on valdavalt asulaväline liikluskord

Asulaväline liikluskord on teel, millele ei ole liiklusmärgiga 571 „Asula“ kehtestatud asulasisest liikluskorda. Linnalist asustusüksust läbival riigitee osal on üldjuhul asulasisene liikluskord, aga ruumilise planeeringu kehtestamisega võib seal ette näha asulavälise liikluskorra.

Tee vastab riigitee tunnusele, kui liikluse analüüs näitab vastavust ühele riigitee liigile:

Põhimaantee on iseloomulik intensiivne sujuv asulaväline mootorsõidukite liiklus, mis võimaldab teekonna kiiret läbimist reisijate või kaupade ohutul transportimisel riigi eri piirkondadesse või läbi rahvusvahelise piiripunkti.

Tugimaantee on iseloomulik sõidueesõigusega asulaväline läbiv mootorsõidukite liiklus reisijate või kaupade ohutuks transportimiseks piirkondlike keskuste ja mitmeviisiliste (multimodaalsete) transpordisõlmede vahel.

Kõrvalmaantee on iseloomulik mootorsõidukite asulavälise liikluse jaotamine või kogumine kohalikest maanteedelt ja muudelt teedelt, et transportida reisijaid- või kaupu piirkonnale tähtsate sihtkohtade vahel.

Liikluse kogumis- ja jaotamisfunktsiooniga teel ei ole riigitee tunnust, kui tee ainukeseks otstarbeks on juurdepääsu tagamine erakinnistutele.

Ühendusteele on iseloomulik mootorsõidukite liiklusvoogude kanaliseerimine või ühendamine liiklussõlmedes ja ristmikel või liikluse suunamine ajutisele teele.

Riigi jäätee rajatakse talvel, piisava tugevusega jääoludes, riigiteede liikluse suunamiseks ajutisele teele üle jäätunud veekogu.

Muu riigitee võimaldab omaette liiklemise kergliiklusteel või muul riigile vajalikul teel, mis pole põhimaantee, tugimaantee, kõrvalmaantee ega ühendustee.

Riigi kergliiklusteele on üldjuhul iseloomulik asulaväline liikluskeskkond. Mootorsõidukite liiklusega riigitee ääres jalakäijate, jalgratturite, pisimopeedide, kergliikurite või robotliikurite liiklemine võimaldatakse neile eraldi ettenähtud liiklusruumis, mis on ehituslikult või liikluskorralduslikult sõiduteest eraldatud.

Kergliiklusteel on riigitee tunnused, kui:

- 1) riigiteel fikseeritud liiklusohtliku koha likvideerimiseks rajatakse kergliiklejatele turvalisem, omaette liikluskeskkond;
- 2) konkreetsele riigiteele kergliiklustee projekteerimismäärde ja Transpordiameti juhendi „Kergliiklutaristu kavandamise juhend“ kohaldamisel tuleb kergliiklejad eraldada mootorsõidukitest ning läheduses pole võimalik kergliiklejate ohutuks liikumiseks kasutada teist olemasolevat avalikult kasutatavat teed.

2.3 Tee ühendab riigile olulisi sihtkohti

Tee vastab riigitee tunnusele, kui ühendusfunktsiooni analüüs näitab vastavust ühele riigitee liigile:

Põhimaantee ühendab pealinna riigi oluliste keskustega, neid omavahel või suundub rahvusvahelisse piiripunkti, on üle-euroopalise transpordivõrgustiku TEN-T tee või rahvusvahelise E-tee võrgu tee Eesti territooriumil.

Tugimaantee ühendab linnu omavahel või on linnast ümbersõidu tee, tagab linnade ning kõrvalmaanteede võrgustiku optimaalse ühenduse teise tugimaanteega või põhimaanteega, suundub asustusüksusse, kus paikneb TEN-T transpordivõrgustiku või riigile oluline transpordisõlm.

Kõrvalmaantee tagab optimaalselt ühendused alevite ja alevike vahel ning nende ühendamine linnaga ja teise riigiteega, moodustab riigi toimepidevuseks vajaliku optimaalse teedevõrgu või suundub riigi transpordisüsteemi sihtkohta:

- 1) transpordisõlme, rongipeatusse, avalikult kasutatavasse lennujaama, kaugliini või maakonnaliini teenindavasse reisisadamasse, välisriigi veesõidukite teenindamise õigusega kaubasadamasse;
- 2) piirikontrollita piiriületuskohta sisepiiril või Eesti -Vene reisijate piiripunkti Saatses;
- 3) muusse riigile ja piirkonnale olulise huviga sihtkohta.

Ühendustee ühendab ühtse liikluskorraldusega lähestikku paiknevaid riigiteid, eelõige ristmike ja liiklussõlmede alal.

Riigi jäätee rajatakse jäätunud veekogule olemasoleva riigitee marsruudi ajutise pikendusena.

Muu riigitee tagab põhimaanteeks, tugimaanteeks, kõrvalmaanteeks või ühendusteeks mitteliigitava tee kaudu riigile vajaliku sihtkoha ühenduse riigiteede võrguga. Muuks riigiteeks liigitatakse ka riigi kergliiklustee.

Riigi sõidutee kõrval paiknev kergliiklustee on riigitee, kui tagab ühenduse:

- 1) bussipeatusega, rongipeatusega, sadamaga, lennujaamaga, piiripunktiga ja seal „pargi ja sõida“ parklaga;
- 2) suubumiseni läheduses paikneva teise avalikult kasutatava teega;
- 3) riikliku huvikohaga;
- 4) rahvusvahelise EuroVelo või üleriigilise jalgrattamarsruudi sihtkohtadega.

Terviktee alguspunkt on Paikuse alevis ristmikul tugimaanteega 59 Pärnu-Tori. Teeregistri andmetel on tegemist 6,0 meetri laiuse mustkattega sõiduteega. Tupiktee, mis võimaldab juurdepääsu kaubanduskeskusele ja teistele hoonestatud erakinnistutele. Tee lõpeb juurdepääsuga hoonestatud munitsipaalmaale. Teele suubuvad kohalikud kõrvaltänavad.

Hindamine tulemused tunnuste lõikes:

3.1 Teed võib kasutada igäüks õigusaktides sätestatud piiranguid järgides

Tee on määratud avalikult kasutatavaks selle kandmisega riigiteede nimekirja, mis on kehtestatud majandus- ja taristuministri määrusega nr 72 „Riigiteede liigid ja riigiteede nimekiri“. Teel ei ole piiranguid või kitsendusi, mis takistaks avalikku kasutamist.

Tee vastab riigitee tunnusele.

3.2 Teel on valdavalt asulaväline liikluskord

Teel on asulasisene kahesuunaline liikluskord, kusjuures liiklusemärgiga 382 „Kiiruspiirangu ala“ on kehtestatud suurim lubatud sõidukiirus 30 km/h. Sõidutee kõrval kergliiklusteed ei ole. Teel ei ole ühistranspordi peatusi.

2019.a liiklusloenduse andmetel oli teel keskmine ööpäevane liiklussagedus 257 autot/ööpäevas, sh sõiduautode osakaal 99%, veoautod ja bussid 1%. Tee teenindab valdavalt kohalikku liiklust ja sellel on kõrvaltänav funktsioon. Teega paralleelselt ca 30 m kaugusel kulgeb kohalik tänav Pärnade puiestee, mis on ka riigitee kõrval paiknevate hoonetele aadressüsteemiks.

Tee ei vasta riigitee tunnusele, kuna teel on asulasisene liikluskord ja prevaleerib kohalik liiklus.

3.3 Tee ühendab riigile olulisi sihtkohti

Tee ei ole TEN-T teedevõrgu ega E-teede võrgustiku osa. Tupikeena ei ühenda see riigile olulisi sihtkohti, kuna paikneb linnalises asulas tihehoonestusalal.

Tee ei vasta riigitee ühendusfunktsiooni tunnustele.

3.4 Transpordiamet saab teomanikuna ühtselt korraldada teehoidu ja liikuvust

Asulasisesel teel ei saa Transpordiameti partner - teehoidaja talvisel lumetõrjel kasutada asulavälisele (teeäärse hoonestuseta) riigitee liiklusele kohandatud efektiivseid kiirlumesahku, mis paiskavad lume teest eemale.

Kuna Transpordiameti partnerite - hooldefirmade masinapark ja kasutatavad tehnoloogiad on ette nähtud eelkõige asulavälise teede korrashoiutöödeks, ei saa Transpordiamet asulasises liikluskeskonnas tänavate hoidu efektiivselt korraldada. Eeldab teehoidajal täiendavalt spetsiifilise masinapargi soetamist.

Teeosa üleandmine kohalikuks teeks võimaldab kohalikul omavalitsusel korraldada ühtselt teehoidu ja asulasisest liiklust piirkonna tänavatel ja kergliiklusteedel, parandada liikuvust kohalike elanike ja ettevõtete huvides.

Teelõigu konstruktsiooni ja tehnovõrkude seisukord võimaldavad korrashoidu teostaval hooldefirmal täita tee seisundinõudeid.

Tee vastab osaliselt teehoiu ja liikuvuse ühtse korraldamise tunnusele.

4. Riigitee üleandmisel kaasa antav teehoiu rahastus

Vabariigi Valitsuse 6. veebruari 2015. a määrusega nr 16 „Riigieelarve seaduses kohaliku omavalitsuse üksustele määratud toetusfondi vahendite jaotamise ja kasutamise tingimused ja kord“ on kehtestatud, et kohaliku omavalitsuse üksusele antakse toetust endiste riigiteede hoiuks 2100 eurot iga alates 2021. aastast üle antud kilomeetri kohta, mis korrutatakse määruse lisas toodud tee tüübi, laiuse ning liiklussageduse koefitsiendiga.

19288 Paikuse tee on 0,361 km pikkune, katte laius 6 m, liiklussagedus 257 autot/ööp. Teeomaniku ülesannete üleandmisel antakse iga-aastaselt kohalikule omavalitsusele riigi poolset toetust summas 1485 €, sh teehoiukulu 1237,5 € ja käibemaks (20%) 247,5 €.

Kui tee üleandmine toimub eelarveaasta sees, kantakse proportsionaalne toetussumma KOV eelarvesse otse Transpordiameti eelarvest.

5. 19288 Paikuse tee km 0-0,361 riigitee tunnuste hindamise kokkuvõte

Pärnu Linnavalitsus esitas oma kirjaga 06.06.2023 nr 6-1/5214 taotluse Pärnu maakonnas, Pärnu linna haldusterritooriumil Paikuse alevis asuva riigi kõrvalmaantee 19288 Paikuse tee üleandmiseks kohalikuks teeks koos teed teenindava transpordimaa üksusega 56801:001:0644. Taotluses põhjendatakse, et kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lõike 1 järgi on omavalitsusüksuse ülesandeks muuhulgas korraldada antud vallas või linnas teede ehitamist ja korrashoidu, mistõttu taotluses kirjeldatud riigivara, sh kinnisasjal paiknevate teerajatiste üleandmine peaks toimuma tasuta.

Tegelikult paikneb tee algusosa 18 m pikkuselt ka teisel riigile kuuluval maaüksusel katastritunnusega 62401:001:1212, mis on taotlusest ekslikult välja jäänud. Sellel maaüksusel paikneb osaliselt ka olemasolev kohalik tee 5680402 Paide mnt kergliiklustee.

Teeregistri andmetel on 0,361 km pikkune tee 6,0 meetri laiune, mustkattega. Tupiktee, mis võimaldab juurdepääsu kaubanduskeskusele ja teistele hoonestatud erakinnistutele. Terviktee alguspunkt on Paikuse alevis ristmikul tugimaanteega 59 Pärnu-Tori. Tee lõpeb juurdepääsuga hoonestatud munitsipaalmaale. Tupikeena ei ühenda see riigile olulisi sihtkohti, kuna paikneb linnalises asulas tihehoonestusalal.

Teel on asulasisene kahesuunaline liikluskord, kusjuures liiklusemärgiga 382 „Kiiruspiirangu ala“ on kehtestatud suurim lubatud sõidukiirus 30 km/h. 2019.a liiklusloenduse andmetel oli teel keskmine ööpäevane liiklussagedus 257 autot/ööpäevas, sh sõiduautode osakaal 99%, veoautod ja bussid 1%. Tee teenindab valdavalt kohalikku liiklust ja sellel on kõrvaltänava funktsioon.

Riigitee tunnustele vastavuse hindamine tulemused tunnuste lõikes on tabelis 1.

Riigitee tunnus		19288 Paikuse tee km 0-0,361		
		Vastab	Vastab osaliselt	Ei vasta
1	Teed võib kasutada igaüks õigusaktides sätestatud piiranguid järgides	V		
2	Teel on valdavalt asulaväline liikluskord			X
3	Tee ühendab riigile olulisi sihtkohti			X
4	Transpordiamet saab teomanikuna ühtselt korraldada teehoidu ja liikuvust		VX	

Tabel 1 19288 Paikuse tee km 0-0,361 riigitee tunnustele vastavuse koondhinnang.

Hindamisaruande kokkuvõttena Paikuse alevis paiknev praegune riigitee 19288 Paikuse tee km 0-0,361 ei vasta riigitee tunnustele, kuna tee ei ühenda riigile olulisi sihtkohti ning seal ei ole kehtestatud asulavälist liikluskorda. Transpordiameti valduses olev, teed teenindav transpordimaa ei ole peale tee üleandmist vajalik riigitee hoiuministri korraldamiseks.

Pärnu linna taotluse riigitee üleandmiseks kohalikuks teeks koos kinnisasjade riigilt tasuta omandamisega saaks rahuldada. Senise riigitee omaniku ülesannete üleandmisega kohalikule omavalitsusele antakse riigi poolt kaasa iga-aastane teehoiu rahastus summas 1485 €, sh teehoiukulu 1237,5 € ja käibemaks 247,5 €.

Riigitee üleandmise menetluse jätkamise eelduseks on, et Pärnu Linnavalitsus täiendab oma esialgset taotlust, lisades sinna ka tee algusosa teenindava maaüksuse katastritunnusega 62401:001:1212.

Riigiteega kinnisasja üleandmine kohalikule omavalitsusele põhjustab muudatuse riigiteede nimekirjas, mis on kinnitatud ja mida muudetakse majandus- ja taristuministri määrusega nr 72 „Riigiteede liigid ja riigiteede nimekiri“. Seetõttu on Transpordiametil vaja enne kinnisasjade tasuta võõrandamise otsustamist saada kirjalik nõusolek valdkonna eest vastutavalt ministriumilt.